

Jak nie zgubić nikogo w cyfrowym świecie?

Usługi dostępne przez internet, każdego dnia i o każdej porze, stają się ważnym elementem życia. Są jednak tacy, nawet wśród mieszkańców dużych miast, również Gdańska, którzy nie mają wiedzy, przekonania lub po prostu warunków technicznych do korzystania z tych rozwiązań. Co należy zrobić, żeby ich wesprzeć? Jak ograniczyć tzw. przepaść cyfrową w naszym mieście? Aby odpowiedzieć na te pytania, Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości przystąpiła do międzynarodowego projektu Digi-Inclusion, w którym będzie pracować wspólnie z partnerami z kilku europejskich miast oraz lokalnymi ekspertami i ekspertkami.

Technologia to wspaniała rzecz. Pandemia pomogła nam zrobić ogromny krok naprzód we wdrażaniu usług cyfrowych w wielu dziedzinach życia. Od pracy zdalnej, przez zakupy online, po większą akceptację podpisów cyfrowych, składanie formularzy podatkowych online, wideorozmowy z bliskimi w innych krajach za pomocą zaledwie kilku kliknięć, korzystanie z cyfrowych biletów na pociągi i autobusy, gry społecznościowe online i szybkie płatności zbliżeniowe za jednym dotknięciem smartfona. Życie nigdy nie było łatwiejsze...

Rozwiązania cyfrowe mają ogromny wpływ na nasze życie. Nie wszyscy jednak oceniają te zmiany pozytywnie.

Co w sytuacji, gdy ktoś nie ma smartfona lub dostępu do Internetu w domu? Jeśli nigdy nie nauczył się korzystać z komputera lub tabletu? Jeśli obawia się, że zostanie oszukany, a jego pieniądze skradzione,

tak jak przydarzyło się to komuś znajomemu całkiem niedawno? Niektórym technologia wcale nie wydaje się przydatna – wręcz przeciwnie – utrudnia im życie i sprawia, że czują się wykluczeni.

Wyzwania społeczne w cyfrowym świecie

W publikacji "Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie" Komisja Europejska podkreśla, że **technologie są obecnie niezbędne** do pracy, nauki, kultury, rozrywki, spotkań towarzyskich, zakupów i powszechnego dostępu do usług publicznych czy zdrowotnych.

Transformacja cyfrowa ma zasadnicze znaczenie dla pobudzenia wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia obywateli. Nie zapewnia jednak wszystkim równych korzyści i przyczynia się do powstawania **nierównowagi społecznej**, dotykając tych, którzy już są wykluczeni, a nawet wpływa na powstawanie kolejnych nierówności. To zjawisko nazywamy **przepaścią cyfrową**. Jest to sytuacja, w której niektóre grupy i osoby nie mogą lub nie wykorzystują w pełni możliwości, jakie daje świat cyfrowy (podczas gdy inne mogą i to robią). Prowadzi ona do **cyfrowego wykluczenia** ludzi z tych aspektów życia społecznego, które są prowadzone online lub w przestrzeni cyfrowej.

Trzeba zdać sobie sprawę, że wykluczenie cyfrowe w dużej mierze jest **problemem społecznym**, a nie wyłącznie technicznym. Stan nierówności cyfrowych jest złożony i powiązany z istniejącymi podziałami społecznymi, gospodarczymi i kulturowymi. Istnieją trzy główne poziomy wykluczenia cyfrowego:

1. Pierwszy dotyczy **brak dostępu** do technologii cyfrowych, takich jak Internet, urządzenia mobilne i komputery. Najłatwiej go zidentyfikować. Często dotyka osoby o ograniczonych środkach finansowych lub żyjące na terenach wiejskich.
2. Drugi poziom dotyczy **wykluczenia kompetencyjnego**, czyli braku wiedzy i umiejętności umożliwiających efektywne korzystanie z technologii cyfrowych, nawet jeśli jest do nich dostęp.
3. Trzeci poziom wykluczenia cyfrowego najtrudniej zidentyfikować. Odnosi się do **sposobów korzystania** z usług cyfrowych. Obejmuje brak zainteresowania światem cyfrowym, **brak motywacji do korzystania** z rozwiązań cyfrowych. Ten poziom wykluczenia cyfrowego blokuje postęp gospodarczy, kulturowy i społeczny.

Człowiek, a nie tylko technologia...!

“Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego ([DESI](#)) na 2022 r. plasuje Polskę na 24 miejscu w Europie (na 27) pod względem względem umiejętności cyfrowych społeczeństwa. Tylko 43% osób w Polsce, w wieku 16–74 lat posiada co najmniej podstawowe umiejętności cyfrowe, podczas gdy średnia w Unii Europejskiej to 54% wg [Raport o stanie Cyfrowej Dekady 2023 – Polska – Cyberpolicy NASK](#). Jednocześnie, według danych GUS, w Polsce niemal 66% osób niekorzystających z rozwiązań cyfrowych uzasadnia to brakiem potrzeby, to w sytuacji, gdy **90%** gospodarstw domowych w naszym kraju ma dostęp do [Internetu](#).

Zatem, prawdziwym wyzwaniem jest rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców i wzmocnienie ich motywacji do korzystania z rozwiązań cyfrowych, a nie brak zasięgu. Ten problem w różnym stopniu dotyczy również innych krajów UE.

Dobre praktyki z Europy w naszym mieście

O wyzwaniach, które niesie ze sobą transformacja cyfrowa i jej skutki społeczne dobrze rozmawiać w szerszym gronie. Dzielnie się lokalnymi doświadczeniami z przedstawicielami innych krajów europejskich pomaga zrozumieć, że Polska nie jest osamotniona w poszukiwaniu dobrych pomysłów na cyfryzację uwzględniającą potrzeby wielu różnych grup społecznych. Dlatego właśnie przedstawiciele Gdańskiej Fundacji Przedsiębiorczości, zarządzającej Inkubatorem Starter, przystąpili do międzynarodowego projektu **Digi-Inclusion**, który tworzy 9 miast i organizacji z różnych krajów europejskich.

W projekcie, oprócz Gdańskiej Fundacji Przedsiębiorczości, biorą udział następujące miasta i instytucje: Mollet del Vallès (Hiszpania), Jelgava (Łotwa), Alexandroupolis (Grecja), Torres Vedras (Portugalia), Iași (Rumunia), kanton Zenica- Doboj (Bośnia i Hercegowina), Agencja rozwoju Côte d'Opale (Boulogne sur-Mer Francja), Agencja regionalna Lepida (Bologna – Włochy).

Sieć współpracy Digi-Inclusion na celu przeciwdziałanie **wykluczeniu społecznemu i zwiększenie integracji cyfrowej** nie tylko przez zapewnienie dostępu do technologii, ale także umożliwienie

ludziom rozwijania niezbędnych umiejętności i zdobycia wystarczających uprawnień, aby w pełni wykorzystywać możliwości oferowane przez świat cyfrowy.

Sieć lokalnych ekspertów i ekspertek

Lokalnie, każdy z partnerów projektu, w swoim mieście stworzy **sieć ekspertów i ekspertek** (ULG) z różnych instytucji, firm i organizacji. Będą oni wspólnie pracować nad pomysłami na działania "szyte na miarę" potrzeb mieszkańców i mieszkanki. Na podstawie pomysłów stworzonych przez grupę ekspercką powstaną prototypy rozwiązań, które będą przetestowane przez mieszkańców i mieszkanki Gdańska. Zakres prac lokalnej grupy będzie szeroki - oprócz tematów związanych ze wspieraniem dostępu cyfrowego, rozwijaniem umiejętności cyfrowych oraz tworzeniem cyfrowych usług publicznych sprzyjających włączeniu społecznemu, będą badać **motywację i zaufanie** do korzystania z rozwiązań cyfrowych, których będzie pojawiać się coraz więcej.

Rozwiązania na teraz i strategia na przyszłość

Projekt Digi-Inclusion będzie koncentrował się na tym jak wspierać osoby, które **już są wykluczone cyfrowo**, aby odnalazły się w cyfrowej rzeczywistości, a także jak sprawić, aby trwająca transformacja cyfrowa **nie doprowadziła do powstania nowych przepaści cyfrowych** w miarę wdrażania kolejnych zmian technologicznych. Dzięki takiemu podejściu transformacja cyfrowa będzie sprawiedliwa i przyjazna mieszkańcom, a równocześnie będzie mogła rozwijać się w przyszłości. Zgodnie ze strategią Miasta Gdańska "[Dostępne Miasto do 2030](#)" roku 85% usług publicznych ma być dostępnych cyfrowo.

Wspieranie transformacji cyfrowej oraz cyfryzacja usług publicznych jest ważnym elementem rozwoju Gdańska.

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

Projekt „DIGI-INCLUSION - To reduce social exclusion by bridging the digital divide” realizowany w ramach Programu URBACT IV (Europejska Współpraca Terytorialna - EFRR).

Na podstawie artykułu Iana Grahama (eksperta nadzorującego pracę sieci DIGI-INCLUSION) z dnia 30.11.2023 r. <https://urbact.eu/leaving-no-one-behind-digital-world>

Linki:

1. Artykuł Iana Grahama: [Leaving No-one Behind in a Digital World | urbact.eu](https://urbact.eu/leaving-no-one-behind-digital-world)
2. Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0118&from=de>
3. Strategia Miasta Gdańska <https://www.gdansk.pl/strategia-rozwoju-miasta-gdansk-2030/gdansk-2030-plus-strategia-rozwoju-miasta-pobierz,a,38090>
4. [Raport o stanie Cyfrowej Dekady 2023 Nask](#)
5. Więcej o projekcie DIGI-INCLUSION: [DIGI-INCLUSION | urbact.eu](https://urbact.eu/digi-inclusion)